

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на пів року	8 рублів
	або 18 франків

Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові по два рази в тиждень і руских субот о 5½ год пополуночі

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довенєня по 30 с. від стрічки.

Німецько-чеські переговори.

(X) Вівторок розпочав міністер-президент др. Кербер переговори з відпоручниками Німців і Чехів, щоби довести до порозуміння і уможливити успішну роботу в державній раді. Др. Кербер предложив їм печатані «основні постанови» що-до управління язових відносин в Чехах і Моравії, які в головних чертах опирають ся на єго «основних постановках з 8. мая 1901. р. Перша конференція тривала ледви кілька хвиля, позаяк там відпоручники Німців як і Чехів заявили формально, що бажають передовсім розслідувати предлогу правительства. Отже вісти розповсюджені, начеби вже на першій конференції Чехи рішучо відкинули сю предлогу, є зовсім безсоловні. Але чеські відпоручники, які вже імовірно з міністерства перед конференцією дізнали ся про зміст «основних постанов», заявили, що не можуть їх прийняти підставою до переговорів. В конференції з Німцями відповів др. Функе на вступну промову д-ра Кербера, що відпоручники Німців, зважаючи на поважне політичне положенє і бажаючи успішної роботи в парламенті, явили ся на конференції і розслідять сумлінно та предметово предлогу правительства з засторогою прав німецького народу і управненого становища німецької мови в тій державі і дадуть правительству знати про вислід.

Хоч Чехи заняли таке рішуче становище, а Німці прийняли предлогу з великим холодом, думають одначе в правительственных кругах, що можна буде довести до правильних переговорів і до зближеня сторонництв. Передані відпоручникам предлоги можуть бути на підставі переговорів змінені. Правительство думає, скоро лише одержить від обидвох сторін противні предлоги, зараз приступити до безсторонного і скорого розсліду домагань. В правительственных кругах уважають єдино можливою дорогою лише парламентарну полагоду язового питання, а має бути виключена до рога розпорядків, або § 14-го.

Після сеї коротенької вступної конференції у міністра-президента, зібрали ся зараз обидва сторонництва на свої окремі наради. На нараді чеської шляхти дізнала правительственна предлога вельми строгої критики, а молодоческі відпоручники станули на становище, що перед всякими основними постановами перед всякими пробами порозуміння має Чехам бути признане зараз внутрішнє урядованє чеською мовою і в тім дусі уложено рішуче відклоненє правительственной предлоги яко відповідь правительству. Чеські сторонництва відкинули отже розслідуванє сих неповних постанов правительственных одноголосно а сю постанову одобрили всі чеські клуби на засіданях в четвер.

Німці на засіданю своїх відпоручників обговорювали правительственну предлогу, постановили окремо розбирати справу що-до

Чех а окремо що-до Моравії, піддати се під обрану поодиноких німецьких клубів, вимінювати поміж ними запавші ухвали, щоби відтак суспільности і правительству подати до відомости, яке займають становище супроти «основних постанов».

N. fr. Presse виводить у вступній статті, що Німці мають нібито більше поводів бути невдоволеними з правительственной предлоги, хоч она бажає законодатною дорогою управляти язові відносини, признає окрему німецьку область язову в Чехах і дійсне значінє німецької мови та обезпеченя проти чеської повени.

Німці невдоволені тим, що правительственна предлога винимає з цілого обсягу німецько-чеської справи лише язове питанє, а виключно всякі інші домаганя їх, як поправу їх становища українським виділі, національні курії, право veto проти національної майоризації.

Чеський виконуючий комітет в Празі вважає правительственну предлогу прямо неможливою і обидою рівноправности чеської мови і визнає чеських послів до найострішого опору. Narodni Listy називають се угодовою комедією, костюмахою киненою німецьким і чеським сторонництвом, щоби гризли ся, а правительству полишили вільну руку. Чехи не підуть під ярмо німецької державної мови і не допустять до поділу Чех на язові області. Нова сесія починає ся новою обидою чеського народу. Чехи витягнули консеквенції заповіджені відомим письмом д-ра Пацака.

Так само відзивають ся «Politik» і Narodni Politika, а реалістичний «Cas» ударає на молодочехів і каже, що ся предлога є скріпленєм верховлади Німців, а не буде ліпше, поки Чехи не покинуть язової області, а не звернуть ся до економічних і культурних задач. Керберівска предлога є виразом смерти для молодоческої політики.

Чеський клуб ухвалив вести обструкцію.

Пастирське посланіє

АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Митрополита Галицького, Архиспископа Львівського, Єпископа Камениця Подільського

до Духовенства соединєних єпархій

О канонічній візитації.

Всечесному Духовенству єпархій.

Мир о Господі і архирейське благословенє:

Канонічна візитація, відбута в деканатах Скалатським, Нараєвським, Рогатинським, Підгавцьким і Терєбовельським, дала мені нагоду до спостереженя, котрими я хотів би поділитися з Всечесним Клиром єпархій.

Моя система. Здаю собі з того справу, що лиш поверховно і побіжно переїжджаю міста і села єпархій. Знаю, що при візитації належало би входити в кожду подробицю і всесторонно пізнавати і стан церковей, парохій, бенефіцій, брацтв і працю і положенє душпастирів, щоби все пізнати і поправляти хоть би малі ухибленя.

Візитуючи так як доси, могу пізнавати лиш деякі сторони життя і праці духовенства;

візитацію канонічну таку, якою по моїй думці має бути, відкладаю собі на пізніше.

Доси відвиджуючи ваші парохії, Преп. Отці, я радше упереджаю лиш канонічне поступованє, і спільною душпастирською працею приготавляю і себе і Вас до сеї стислої «канонічної» візитації.

Переїжджаю від села до села, радше яко місіонар-проповідник, чим яко єпископ. Для того то нераз не велику увагу звертаю на приписані так звані скрутинія, і не входжу сам в приписанє судовє розбиранє закидів, відношєних через вірних на їх душпастиря.

Іде мені передовсім о пізнаванє загального стану єпархії; для того я змінив дотеперішну систему канонічних візитацій, і відвиджую лиш по кілька парохій в кождім деканаті, щоби як найскорше пізнати нарід і працю душпастирську духовенства во всіх околицях єпархії. А щоби заступити сеї браки моїх посіщеня і своєю працею принести якусь поміч духовенству і якійсь хосєн народови, стараю ся дати євєщєникам по можности в кождім деканаті нагоду відправленя вправ духовних, і урядити з ними місію для народа.

Таке побіжнє поверховнє візитованє могло би мати ту темну сторону, що місто усувати і справляти можливі ухибленя, потверджало би їх. Могло би видати ся, що ухибленє не спостєрігаю або не звертаю на них уваги. Єпископ же, котрий би не спостєрігав того, що треба поправити, міг би стягнути на себе закид браку єнергії і рішучости; а єпископ, котрий спостєріг би якусь ухибленє а не звернув на него увагу, мовчанєм своїм апробував би все, чоґо не згаєнив. Щоби мої візитації не приносили такої шкоди, мушу упередити Вас, Преп. ОО., що і мовчанє у мене може бути наганою.

Маю таку натуру і з принципу так поступаю, що спостєреженє ухибленє не підношу зараз лишєнь для того, бо шукаю часом і довго відповіднійшої хвилі, а кожду увагу стараю ся робити тоді і так, щоби зразила, а помогла.

З рєштою спостєрегаю без порівнаня більше, як могло би видавати ся, бо докладно здаю собі справу з морального стану парохій. Моральний же стан парохій, о котрим можна судити по всім, є євєдоцтвом, а можна би сказати, єдиним євєдоцтвом душпастирської праці євєщєника.

Внішня сторона нашої праці. Сторона внішня, порядок в церкві і закритстві дає образ дбалости о Храм Божий. Але питанє, чи ся дбалість о внішні порядки походить з любови Божої, чи зі згляду людського, на то питає відповідє праця євєщєника, праця над спасєнєм душ, она одна дає євєщєникови євєдоцтво, що є правдивим, Христовим душпастирем.

В внішній праці можна би і в кількох днях приготувити ся на візитації канонічну, казати випрати білє, порохи постирати, чаші позолотити, книжки оправити; хотай і тут легко розрізнити працю кількох тижнів від сталої праці кількох або кільканацяти літ. Чаші доперва що відзолочєні, книжки церковні доперва що оправлені, а оправлені тоді, коли вже з початку і з кінця много карток бракувало, фєлони цілком ново спроваджені, тихим але виразним голосом говорять: «інакше ту виглядало тому місяць». А і порохи давно не стирані, а при приготавленях забуті, аж просять ся, щоби і їх вивєсти в інвєнтар канонічної візитації. І старі вже до

якоїсь шуфляди на склад викинені фелони і стихарі, мають тоді слушну претенсію оповісти, кілька разів ішли до направи, заким кинено їх на склад.

І у вишнім порядку довго відзивають ся давні занедбаня.

Сто разів більше однак в праці душпастирській.

Внутрення еї сторона. Можна і в місяці научити спосібніші діти головних правд віри; але сам спосіб, в який відповідають, показує доразну, поспішну працю над ними. А вже по однім питанню можна пізнати, чи діти, що до школи не ходять, знають катехизм, чи відбуває ся катехизация в церкві в неділі і свята. Знане або несвідомість правд віри парубків і дівчат свідчить вимовно о праці або занедбаню душпастиря тому два, три, десять літ назад. Кождий старший муштина або невіста будуть доказом, чи душпастир над ними працював, коли були молоді, чи працю занедбував.

Катехізуючи, звертаю увагу передовсім на те, чи і о скілько діти розуміють то, що говорять. Бо се річ ясна: чоловік знає лиш то, що розуміє. Задаю проте часом питання такі, на котрі не може відповісти той, хто не думає і не розуміє. Суть очевидно річч, котрі мусять діти знати на память але се знане рішучо не встарчає; мусять катехит правду дітям так ясно виложити, щоби дитина розуміла, а так займаючи, щоби зачала думати. Першою прикметою катехети є популярність; другою, не меншою ваги, спосіб збуджаючий зацікавлене-інтерес. По першім питанню можна пізнати, чи і скілько свідченик працював над виробленем собі тих прикмет.

Присутний при катехизації пароха, а сам катехізуючи діти, в чім до скрупулятності уважаю на все, дістаю досить вірний образ праці святищенника, зглядно єго попередника.

А вже цілком повний образ праці душпастирської в селі і в околичних селах набуваю через сповідь.

Як сповідаю. З засади в часі візитації много сповідаю, і признаю ся, не люблю, коли хтось перешкаджає мені в сій праці, так як в загальї не мило мені, коли боронить ся вірним приступу до мене, а уважаю просто за зневагу, коли не допускає ся до мене людей, котрі евентуально мали би якусь жалобу.

Отож при сповіді так поступаю, і кождому, хтоби хотів здати собі справу з стану парохій, приміром новопоставленим парохам, котрі передовсім мусять пізнати стан парохій, щоби уложити собі план і систему праці і програму проповідей, раджу так само поступати. Звичайно перед сповідею зачинаю питати катехизм.

Як сповідаючий ся знає катехизм, все в порядку; як не знає хоть підставних правд віри, що тут робити? Рішучо треба єго научити. Без того мусять бути єго сповід злою, за що сповідник відновив би. Але щоби сповідаючого ся научити, треба знати, чи з власної вини не знає віри, чи може з вини кого иншого: треба питати за причинами того незнання. Треба питати о уділ єго в Богослуженнях, о проповідях, котрі чує на тих богослуженнях, о вечірних катехизациях, о школі, як, коли і хто в школі учив, зглядно учить і пр. пр.

Ті самі питання повторяють ся перед сповідею, так що нема найменшого небезпеченства нарушеня печати сповіді: а дають по годній такій праці так вірний образ душпастирської праці, що хотяй не суть кановічними індагаціями, а питаний знає, що лишень о єго душу питаю, можуть однак заступити кановічну скрутність. Сповідаючи що дня кілька годин, я в силі досить пізнати парохію і працю душпастирську святищенника.

Працюючи спільно з Духовенством, маю еще не одну нагоду пізнавати їх діяльність. Виджу, з якою усильністю і витревалістю хто сповідає. Завсїгди уважно слухаю проповіді.

Проповідь в часі візитації. Бажаючи в часі візитації почути таку саму проповідь, яку кождий душпастир що неділі і що свята говорить, не виджу найменшої причини довго наперед назначувати проповідника.

Доси означуючи порядок візитації, я лишав Деканови назначене проповідника в кождім селі. На будуче зміняю тактику. В порядку ві-

зитаційнім вже наперед буде назначений проповідник на кожде село; рівнож назначу і тематів годинної катехітичної проповіді.

Думаю, що для чоловіка, що привик до катехитичних проповідей, не може бути річею трудною в двох днях приготувитись на одну таку науку.

Тому півтора року я поручив Веч. Духовенству говорити через якийсь час лишень катехитичні проповіді, і надіюсь, що се мов поручене не лишилось мертвою буквою. Цілею же проповіді катехитичної, якусь правду віри так всесторонно народови представити, щоби кождий зі слухаючих яснійше порозумів і міг лекше запам'ятати виложену правду. По виложеній правді на другім місці мусять в проповіді наступити тепле до серця премовляюче заохочене до чесноти, відповідаючої виложеній правді.

З проповіді, виголошеної в часі візитації кановічної, можна мати досить вірний образ праці душпастирської. Проповідь є найголовнішим орудієм душпастиря. В ній відбивають ся і без єго свідомости прикмети і блуди єго душпастирствана.

(Дальше буде).

Язикові відносини в Чехах

(Ковець).

а) Внутрішній урядовий язик і урядова кореспонденція одноязичних властей. Одноязичні власти уживають у внутрішній службі при всіх урядових чинностях своєї урядової мови. Вписи до подавчого протоколу, в реєстри, призначені для внутрішньої служби, записки, викази і таке инше, які також сторонам приступні до перегляду, або з яких на жаданє уділяє ся сторонам відписей, мають споряджувати ся при одноязичних властях на їх урядовій мові. Одноязичні власти уживають в урядовій переписці в зносинах з краєвими, невійсковими властями своєї урядової мови, в зносинах з автономічними властями краю так само по правилу своєї урядової мови, тільки притім треба узглядити поставлені засади щодо зверхних службових зносин одноязичних властей, після яких в одноязичних урядових округах положені відмінноязичні громади мають одержувати урядові оповіщення краєвих властей на мові громади, а коли такі більші, одноязичні громади з відмінною краєвою мовою після переведеного відграничення, остануть в відмінноязичнім урядовім окрузі, мають одержати в дорозі розпорядження окремі постанови задля узагяднення їх меншости.

б) Внутрішній службовий язик і урядова кореспонденція двоязичних властей. Двоязичні власти уживають у внутрішній службі в партійних справах, які переводять ся виключно на одній мові, язик усного зголошення, або внесеня сторони, у всіх пишних справах відповідний обставинам язик. Вписи до подавчого протоколу, реєстри, записки і т. и. мають переводити ся на мові, яку сторона уживає, або на якій справа вела ся.

Двоязичні власти уживають в урядовій переписці з краєвими одноязичними властями язика сих послїдних, з двоязичними, язика, в якім розпочало ся переведенє справи, а з автономічними властями їхній язик.

Приміщенє урядників. При властях одноязичних округів мають приміщувати ся лишє урядники, які урядовим язиком володіють в слові і письмі цілковито і без опибки. Особливо язикове уздібненє мусять бути докладно провірене, коли ходить о іменованє урядника, якого матерна мова є відмінною від урядового язика дотичного округа. Для агенд на другій краєвій мові в одноязичнім окрузі можна установити extra statum даного ділу урядників, які володіють обома краєвими язиками в слові і письмі, а після заходячої потреби можна-б також ужити одного і того самого урядника при кількох однородних і близько положених властях. При властях двоязичного округа заходить конечність постарати ся за відповідне число урядників, які вповні володіють обома краєвими язиками.

При висшім краєвім суді в Празі мали-б утворити ся для обох одноязичних округів окре-

мі відділи для поладженя одноязично переведених справ даного округа а надто для двоязично переведених справ зложити окремі сенати. Також особисті і дисциплінарні справи урядників, слуг і нотарів мали-б перепроваджувати ся в окремих сенатах або комісіях, які також мали-б предкладати внесенє задля обсади становищ радників при висшім краєвім суді в німецькім, зглядно чеськім відділі.

Постанови дотичного закона мусяли-б стати примінені до властей судівництва і державної прокуратури, як також підчинених міністерствам внутрішних діл, фінансів, торгвлі, рільництва в королівстві Чехії.

Що-до уживаня краєвої мови супроти краєвих властей прислугувала-б природно стороні право зажаленя до висшої власти. Однак такій жалобі, коли єї предмет є урядове рішенє або зарядженє, не може бути признаний проволікаючий успіх. Правний успіх урядових заряджень і рішень не може потерпіти задля того, що они не виготовлені на мові, якої по закону треба було ужити.

Аналогічний, хоть окремих проєкт обіймає приписи щодо уживаня краєвих язиків в урядованю властей і урядів на Моравії.

З державної ради.

О год. 11. президент гр. Фетер отворив засіданє відчитанєм імперського рескрипту, скликаючого державну рзду. Повідомлює палату про зміни в складі палати, подає до відомости про численні правительственні предложеня, вплинувші до президії і відбирає посельські приреченя від нових членів палати. Відтак приступлено до читаня внесенє та інтерпелляцій. В справі *галіцких страйків* вплинули три окремі наглі внесенє: ин. Романьчука, Брайтера і Дашинського. Для потерпівших елементарні шкоди в святинськім і коломийскім повіті жадують помочи в наглім внесеню пос. Мойса і Длужанський.

Бюджет.

Міністер скарбу др. *Бем-Баверж* предложив проєкт бюджету на р. 1903 і виголосив довше фінансове expose, обговорюючи найважніші позиції і цифри бюджету, який дуже є подібний до тогорічного. Загальна економічна депресія не стала в Австрії критичною, але все таки розходи, особливо на інвестиції ростуть багато більше, чим приходи. Ощадність є потрібна тим більше, що всякі касові надвижки вже вичерпані в послїдних літах. Вкінці мотивував підвисненє цвільної лісти монарха о 2 мільони корон.

Промова д-ра Кербера.

Відтак заяв слово президент кабінету, Схарактеризувавши внутрішню ситуацію політичну, обговорював переговори австро-угорского правительства з товариством державних залізниць, а відтак зійшов на бюджет і заповів, що при першім єго читаню внесе проєкт реформи регуляміну нарад над бюджетом в ціли упрощеня і скороченя бюджетової дискусії.

З черги приступає до язикової квестії, заявляючи, що правительство уважає єї порішенє доконечним. Сеж хіба не заслугує на заклад чеського народа, бо се положить кінець тому нещастю, яке точить край. Бесїдник запевнює про свою щирість та прихильність, чого доказом є, що правительство хоче сю справу поладити в законодатній дорозі, щоби дати гваранцію тревалогі мира. (Оплески, крики Молодохів). Правительство було приготоване на відкиненє свого проєкту зі сторони Чехів, а також на остру критику з другої сторони, але се єго не відстрашує, бо вірить, що всякий неупереджений, який розгляне ся в проєкті, найде в нїм річевість і справедливість. Держава не може дати більше, як стілько, що дасть погодити ся з удержанєм єї минувшини, теперішности і будуччини. Що дотичить австро-угорської угоди, то небавом єї вислід буде міг бути поданий до публичної відомости, а є він опертий на підставі справедливости і користи загалу. Вкінці др. Кербер апелює до палати, щоби приступила до нарад з патріотизмом і витревалістю.

Пос. Пацан

сказав у відповідь на промову д-ра Кербера,

що властиво она не надає ся до дискусії, але він ставить внесення, щоби отворити над нею дискусію. Висказ міністра, що чеські послы є в суперечности зі своїми виборцями в языковій справі, є легко названши, інфамією (Молодочехи: Інфамія! Abzug Körbert!). Заведення німецької державної мови не стане можливим ані в тім, ані в жаднім иньшій австрійській парламенті. Внесення Пацака прийнято.

В дискусії над наглими внесеннями

ухвалено видати судам пос. Шалька і схарактеризовано надужитя при укладанню виборчих ліст міста Відня. Відтак перервано дискусію і відчитано дальший ряд внесень та інтерпеляцій та на тім покінчено засіданє о год. 4. пополудня. Слідуюче засіданє нині.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Харитини муч.; рим. кат. Луки єванг. — В неділю: гр.-кат. Тома апост.; рим.-кат. Осв. Хр.

— **Язикова справа в львівській університеті.** Українські академіки вислали до ректора, д-ра Охенковського, депутацію, котра зажадала видавання українським слухачам легітимаций в українській мові. Ректор відмовив тому жадаю, наслідком чого постановили академіки відкликати ся від відмови ректора до вищих інстанцій.

— **Клуб Русинок устроєє вечерниці** в суботу дня 18. с. м. з ріжними несподіванками. З огляду, що Товариство доложить всяких старань, щоби забава пішла добре, просить ся о численну участь. — Початок точно о 9. год. вечером.

— **Надзвичайні загальні збори руского Товариства педагогічного у Львові** відбудуть ся в суботу дня 1. н. ст. падолиста с. р. о год. 10. рано в салі V. Б. (2. поверх) академічної гімназії в Народнім домі. Порядок дневни: а) вибір голови; б) доповненє виділу. — Львів дня 16. н. ст. жовтня 1902. В. Білецький, заст. голови, Н. Мороз секретар.

— **Популярно-наукові виклади в Коломиї.** В неділю дня 19. жовтня відбуде ся в салі «Народного Дому» (II поверх) виклад п. Ярослава Весоловського на тему *Галичина перед 1837. р.* — Вступ вільний. Початок о год. 6. вечером. Артист.-викладава секція Народного Дому в Коломиї Іван Раковський, голова. Ярослав Весоловський, секретар.

— **Прасова анкета.** В цілі нарад над новим проектом прасового закона, скликає вїденське товариство дневникарів та літератів «Concordia» велику анкету, на котру розіслано уже запрошеня. Перше засіданє відбуде ся в неділю, дня 19. с. м. о годині 10. рано в салі долішно-австрійської торговельної палати.

— **В справі іменованя станиславівського єпископа** дізнаємо ся з достовірного жерела, що всякі толки і вїсти подавані кацанськими і польськими органами про іменованє єпископом відвіців — є зовсім безосновні і невїрні.

— **Зі станиславівської єпархії** пишуть нам: В наших руках є письмо з підписом о. мітрата Фацевича, в котрім тойже знов одному священникови наказав писати «фонетикою» під загрозою канонічних (!) наслідків. З уваги, що в нашій єпархії — завдяки кацанській анархії в Консисторії — уживанє шкільної правописи є найбільшою провинною (!), про яку доси ані історія ані законодавство церковне не чуло, ми спонуқані приглянутись їй ближше, щоби вже раз положити кінець нечуваному тероризмови кацанської консисторії. Для цілковитої певности засягаємо ради такого фахового канонїста, як о. мітрат Фацевич та питаємось его прилюдно: Який то закон церковний дозволяє кацанській консисторії безглуздими «указами» будувати Москву, а рівночасно доплати безличню установи Церкви та Апостольського Престола, який прецінь респектує шкільну правопис. Руско-українське духовенство нашої єпархії є дуже терпеливе. Се річ занадто звїсна не радимо однак нікому сеї терпеливості надуживати in dolce infinitum. Наколи в справах нашої Церкви мають голос московські наймити та польські «опікуни», то можемо мати і ми. Якраз тому не можемо довше мовчки приглядатися сему, щоби кацанські родини галапасів — те пер є їх вже дві — під проводом «ціломудреного» о. Фацевича кпили собі з наших чувств не лиш патріотичних, але і людських! Ми спасенної реформи не тільки не боїмось, але навпаки єї жадаємо, але она з натурї річи мусить зачиняти ся від консисторії, бо наколи сіль звїтріла, то чим осолить ся?... — *Священники станиславівської єпархії.*

— **Процес о словінську мову.** Найвисший державний трибунал у Відні відбудв 15. с. м. засіданє під проводом президента Унгера по причині д-ра Храмовця, що вніс просьбу до магістрату в Цилей у словенській мові. Коли магістрат

відкинув туя просьбу, мотивуючи се тим, що она написана по словінськи, відіс ся др. Храмовець з жалобою до стирійського кравого виділу. Однак виділ потвердив тільки рішенє магістрату. В виду сего вніс др. Храмовець жалобу о парушенє основних державних законів до державного трибуналу. Державний трибунал рішив, що ся жалоба зовсім справедлива, бо 19. арт. основних державних законів приказує всім кравим властям приймати просьби, написані в одній із кравих мов.

— **Огідний чин.** Перед судом присяглих в Гнізні ставав тими днями господар Август Каминський з Тавшдорф під Тремешном. Перед чотирма лїтами, заки оженив ся, мав він любовні зносини з одною швачкою із Тремешна, а се було не без наслідків. Заказані зносини він удержував дальше, про що жінка не знала. Прийшла на сьвіт друга і третя дитина. Коли єму в марцю минулого року умерла жінка, Каминський хотів оженити ся другий раз, а що швачка хотїла єму перешкодити в тім, постановив єї згладити зі сьвіта. В тій цілі замовив єї на 7. липня вечером о 9. год. на дворець в Тремешні. Дівчина, не перечуваючи нічого злого, прибула на означене місце. Каминський завів єї в корчі і хотів удусити. Коли нещасна відзискала притомність по певнім часі, пробив єї вистрілом з револьверу ліве лице та вибив кілька зубів. Опісля віддалив ся, певний, що дівчина нежива. Однак не довіряючи, вернув за чверть години і кинув, як думав, трупа до недалекого багна. Одначе помилив ся, бо швачка вийшла незабаром з води і при помочи нічного сторожа змогла вернути до дому. Завдяки лікарській опії прийшла до здоровля, що оноді могла сьвідчити в суді проти огідного влочинця. Суд присяглих засудив Каминського на 15 лїт тяжкої вязниці.

— **Зьвіздар професор Густав Маєр,** той сам, котрий предкавав смерть президента Спол. Держав Мек Кінлея, оголосив в часописах публичне остереженє для теперішнього президента Рузвельта. Проф. Маєр каже, що записано на зьвіздах, будьто би житю президента грозило в сих днях велика небезпечність. Радить проте стеречи ся. Перестерігає, рівнож губернатора Одела і сїті-мейора Нового Йорку, бо й їх житє буде в тім самім часі сильно загроженє.

— **Кара за людоцтво або... клин клином.** На однім із островів архієпєлягу Бісмарка (коло Австралії) зїли тамонні людоїди одну білу жєнщину wraz з єї дитиною. Нещасна походила з Франції, тож французський консуль зажадав від вождя дикунів, аби сеїчас покарав винувників. За три дни являє ся перед консулем посланець від вождя і доносить, що винувників вже покарано, а іменню... судії зїли їх на гостинї у вождя.

— **Коклюш.** Округна шкільна рада в Долинї замкнула по причинї пошести коклюшу, одри та шкарлатини мужєску та жіночу школу в Рожитові поки що на протяг двох тижнів.

— **Санїтарну ревізію** зрядило міністерство справ внутрішних в Брєдах і Підволочисєх для приїзних з Одеси для того, що там все єще не вигасла цілком пошесть чуми.

— **Вже і практиканти дефравдуєть.** З Будапєшту доносить телеграми, що практикант в експедиції, Павло Зельбенбауєр з Батонїя, дефравдував три грошеві листи, в котрих було 7.690 корон і утік. Вислано за ним гончі листи.

— **Незвичайні окази оленів убито в околиці** Мізуна на ловах архієкєнєзя Леопольда Сальватора і єго гостей. Іменню убито 6 десятаків, 9 дванацятків, 6 чотирьцятків та 1 піснацятка. Хоч всі роги убитих оленів були майже без виїмки величаві так під зглядом довготи і розгалужєня, як також і під зглядом грубости, то однак на особлившу увагу заслугують дві пари рогів оленів чотирьцятків і дві пари рогів дванацятків, що їх убив архієкєнєзь Леопольд. Помінаючи імпонуючий розмір і єтєть рогів, виносилї рожї при насадї рогів звиж 25 см. обводу, віддалєнє вїнцив 1-23 м., довгота вїнцив 1-25 м., а се уже рідкїєть. Один дванацятка мав в коронї відноги 64 см. довгї, отже се майже небувалий оказ, бо звичайно бувають они 20 до 30 см. довгї. Один десятак мав очні відноги 50 см. довгї, де при нормальних відносинах мають ті відноги 30—40 см. довготи. Сї оленї були так старї, що не мали майже ані одного зуба з перєду і тільки по однім гранлю. А і вїньші оленї не уступують майже в нічїм оленям, що їх убив архієкєнєзь.

— **Дрібні вїсти.** Вїнчанє п. Петра Павлюка, укіченого богослова з панною Іванною Соневицкою відбуде ся в Скопівцї дня 30. н. ст. жовтня с. р. о 8. год. вечером. Стация залїзи і телегр. Голосків, п. Отинїя. — Міністер заграничних справ гр. Агенор Голуховський приїхав вчєра о годині 8:40 вечером поспїшним поїєздом до Львова, а о годині 11:10 в ночи відїхав до Скали.

Посмертні оповїстки.

— **Антонїна** із Сїнкевичів Черкавєна, жєна тамошнього пароха, упокоїла ся в Соколовї коло Монастирєск. В. І. п!

Телеграми.

Вїдень, 17. жовтня. N. fr. Presse доносить, що міністер справедливости, барон Спенс-Бодєн, що вчєра появив ся в палатї послів, вніс просьбу о дїмісію, котру цїсар прийме правдоподїбно. Правительство не буде зволїкати з іменованєм наслідника барона Спенс-Бодєна.

Вїдень, 17. жовтня. Говорять, що міністер торговлі, барон Каль, також уступить і зїстане іменований амбасадором в Царгороді.

Монахїв, 17. жовтня. Посадник міста Мільбертегофєн, що застрїляв ся в вагонї поспїшно-го потягу, спронєвірив 52.000 марок із громадських грошїй.

Вєшїнгтон, 17. жовтня. Вїйськовий департамент знижив стан чинної армії Сполучєних Держав до законного мїнїмуму т. є до 58.600 жовнїрїв.

Бїлгород, 17. жовтня. Доносять, що король поручить Вуїчови утворєнє нового кабінєту, зглядно реконструкцію теперїшнього.

Наука, штука, література.

В концертї «Льв. Фїльгармонїї» з 16. жовтня загорїв для себе побїдний вїнець пїяніст, Йосїф Слївїньський. Се артист, у котрого фортепїанї не в арєноу, на котрій і славїйші концертантї повиєують ся надзвичайною технікою, видобуванєм мєльодїйних і добре пояснюваних тонїв з мертвої клявіатури, або динамічними ефектами. Ні, се артист, що відчувши своєю душею мисль і духа композиції, переймає ся ними на скріз і передає їх слухачам як музичну поєму посредством тонїв фортепїану. Слївїньський є благородним інтерпрєтом хвалевого поєтичного наєстрою композитора в повнім значїню сєго слова.

З гри Слївїньського говорив про те до нас мєлянхолїйний та поривистий Шопєн, і екзальтований Шуман і хїмерний Лієт і сївний Шубєрт. Слївїньський, переявши ся їх поєматами, виголосив ті поєми на — фортепїанї — і тим виголошенєм побїдив в дєчїм і — Падєревського, а публіцї велїв забути на недавний виступ Стоївовського. В надпрєграмовім польонєсі Шопєна заняв Слївїньський достоїнє місце побїч пок. Рубїнштайна, а в crescend-ax перєєтїг і навїть сєго мистця фортепїану. Артиста нагородила чїєслєнно зібрана аудиторія і невмолкаючими пїлєсками і китїцями цвїтів.

Вокальну частину концерту виповнила панї Королєвич-Вайдова, теперїшня артистка опери варшавської. Артистка подобала ся публіцї іменню в пієні Нєєковського «Сумно» хоч і кольоратурова арія з «Фавєта» з жємчугами не перейшла без доброго вражїня. В поєдинокї дрібнїйші пієні вкладає артистка мабуть за богато нїжностї і солодкостї.

Орхєстральна часть випала, як звичайно зваєнито. *Н. В.*

Рєпертуар Львівської Фїльгармонїї. В суботу 18. жовтня «великий фїльгармонїйний концерт» при співучастї Іванни Королєвич-Вайда, арт. опери і пїяніста Йосїфа Слївїньського. Програма: I. 1. Сметана: Увертура з опери «Продана нарєчєна». 2. Рубїнштайн: Концерт V (оп. 94), відєграє Йосїф Слївїньський. 3. а) Кронєнбєрг, б) Нєвядомєкїй, в) Галь: «Пїєні», відєспїває І. Королєвич-Вайда. II. 1. Гїрї: Saita «Peer Gynt», відєграє орхєстра. 2. Шопєн: Ноктурн (оп. 15), Вальє (оп. 34), Мазурок (оп. 59), Балєда (оп. 52), відєграє Йосїф Слївїньський. III. 1. Вагнєр: Марш, відєграє орхєстра. 2. Жєлєньський-Носковський: «Пїєні», відєспїває п. Королєвич-Вайда.

В недїлю 19. жовтня «Третий популярний концерт». Програма: I. 1. Бізє: Увертура до оп. «Diamleth». 2. Сольо на клярнетї. 3. Вагнєр: Увертура з оп. «Тангаїзєр». II. 1. Пїнїньський: Saita танцїв. 2. Сольо на вальдгорнї. 3. Пуччіні: Фантазія з оп. «Цїганєрія». III. 1. Галь: а) Volero, б) Вальє. 2. Сольо на арфї. 3. Дворжак: Увертура «Дє моя вїтчїна».

У рторник 21. жовтня «симфонїчний концерт» при співучастї скрипкаря, Мєчїслава Натровського.

— На будову церкви в Бикові зволени зложити на соборчику деканальним в Родінях дня 10. червня с. р. П. Т. святишеники мостиского деканата слідуєчі жертви: Левицький в Мостисках від себе і прихожан 8 К, Осідач, завідатель в Арламовській Волі від себе 2 К і від своїх прихожан 2 К, Боднар в Пакости 4 К, Сінкевич в Сеїнах 5 К, Бенцин в Валичах 2 К, Ясеницький в Новосільцях 5 К, Тихович сотруди в Соколі 1 К, Кліщ в Малновській Волі 2 К, Пшепюрський сотр. в Боляновичах 1 К, Ямінський сотр. в Раднівчач 1 К, Гордицький в Ляшках гостинних 2 К, Шандровський в Мшлятичах 2 К. — Дальше прислали переказами оо.: А. Качала в Медиві 2 К, І. Гамерський в Пелні 2 К, В. Юзицький в Острові 2 К, Г. Грицик в Завишні 2 К, Фолис в Скнилові 2 К, уряд прих. в Волкові 2 К, уряд прих. в Сіліці (п. Добровтор) 2 К, оо. Ю. Сероїчковський в Прошовій 3 К, І. Руденський в Петранці 3 К, уряд прих. в Середо польцях з акаф. 4 К 80 с.; оо. Г. Словицький в Буску 2 К, І. Гоцький в Струтині 3 К, уряд прих. в Сулимові 3 К, оо. П. Іаевич в Городку від себе 1 К і від прих. 2 К, І. Лопачинський в Підсоснові 4 К, І. Шуровський в Струтині вижнім із скарбони церк. 4 К, уряд прих. в Будинні 5 К, уряд прих. в Краснолі складку в церкві 12 К, уряд прих. в Милівцях 1 К, о. Я. Си-

роїдів в Богутині 2 К 64 с., уряд прих. в Глизнах-Заставі 8 К 48 с., оо. Р. Кописянський в Пулавах від себе і прихожан 6 К, Т. Луцик в Кошляках 6 К, Д. Б. в В. (почта Самбір) 1 К, церков в Городниці 1 К, оо. П. Гаранюк в Остаховичах 2 К, Т. Павликів, крил. приход. Успенської церкви у Львові 42 К, Г. Дроздовський в Кійданях 1 К, Е. Горницький в Уличні 1 К, др. І. Мільницький у Львові 1 К, Я. Сербинський в Кривчі над Дністром 2 К, І. Любович в Острові коло Тернополя 2 К, І. Юркевич в Роздолі 2 К, І. Ревакович в Хмелівці 2 К, Брацтво церковне в Накваші 2 К, оо. П. Савойка в Селисках 2 К, І. Тихович в Хлібичині ліснім 2 К, уряд прих. в Дашаві коло Стрия 2 К, оо. С. Дуткевич в Піддубнях з акаф. 5 К 40 с., А. Дністрянський в Озерянах 3 К, А. Мокрицький в Цікові 2 К, уряд прих. в Ягольниці старій з акаф. 4 К, о. І. Охримович в Велдіжі 2 К, уряд прих. в Спасові п. Тартаків 2 К, о. Е. Дрогомирецький в Княжім 2 К, уряд прих. в Виспівцях 2 К 80 с., о. М. Тиндук в Ялинковатім від себе 1 К, з скарбони церк. 1 К, з каси громадскої 2 К, о. А. Шанковський в Нижбірку 5 К, уряд прих. в Коломиї з акаф. 8 К, о. І. Шуховський в Братківцях 2 К, уряд прих. в Руді лісній 2 К, оо. І. Моравський в Кривім 1 К, І. Шанковський з Чанижа 2 К, О. Кописянський завід. прих. в Лубній 2 К, В.

Кондрацький в Судовій Вишні 6 К, уряд прих. в Вільхівці 2 К, в. П. Стукач в Тісній 5 К, пані С. Левицка з Шурович 1 К, оо. Н. Грегорович в Ялівці, від себе і з скарбони церк. 14 К, Н. Курилович в Вовківцях 2 К, І. Іванчук в Пуятинцях 1 К, М. Сапун в ромонах в Уляшківцях 3 К, А. Петрушевич, кустос львівської митрополіти 2 К, уряд прих. в Черепині складку 7 К, уряд прих. в Уляшківцях 5 К, оо. Н. Волошиневич в Липівці 1 К 20 с., М. Демцьо в Белзі 2 К, Н. Кейван в Ключеві малім від себе і прих. 2 К, І. Кобелянський схолястик львівської митрополіти 1 К, М. Велигорський сотр. в Горохоловці, від себе 1 К і від п. Н. Мазура, місцевого учителя 1 К, П. Кміт, катехит гімназ. в Дрогобичі 1 К, В. Кліш з Кюбачева (по раз другий) 4 К, З. Ільницький сотр. в Сяноці 1 К, С. Ганкевич в Целієві 2 К 50 с., Н. Сваричевський в Залісі 1 К, Ю. Горняк в Коломиї 1 К, І. Андрущишин в Дернові 2 К.

Щиро-руске «Спаси-Біг» Вам Високо Достойні Жертводателі, Чесні імена Ваші запишемо в нашу книгу памяткову для віддання глибокого поважання Вам від рода в род. Просить ся о дальші жертви.

За комітет: *Н. Селета*, парох Бикова почта Медика.

— Санітарного радника д-ра Барвіньського Водолічний заклад Ельгерсбург (оснований 1837). Сезон від 1. марця до кінця падолиста. 150 добірно устроєних комнат і 4 вілі з романтично положєним замком. Стация залізничі Plau-Elgersburg-Plauen. Всякі водолічний процедури, електротерапія, масаж, лічничка гімнастика, Мічеля тучне лічене, дієтетичне і кліматичне лічене. Особливо надає ся сей заклад до ліченя неврастєні, гістерії, гіпохондрії, поражєня, серцевих недуг, нервової астми, жолудкових недуг, безсонности, ревматичних і гостєвих недуг, недокровности, золотухи і т. п.

Ціни вельми умірковані.
1. Мешканє почавши від 1 марки (60 кр.) до 5 марок денно з прислугою.
2. Цілий харч дневно 4 1/2 марки (1. сніданє, 2. сніданє, обід (table d'hôte — 4 давіа — в неділю 5) вечера).
3. Все ліченє, всякі процедури і купелі з лікарскою заплаатою і купелевою прислугою 2 марки денно. Перша конзультація числїть ся окремо 10 марок).

Положенє вельми здоровє і гарне серед Туринського Ліса (560 метрів над плесом моря). О всякі вясненя і подрібні проспекти звертати ся треба до:
Sanitätsrath Dr. Barwiński's Wassenheil- u. Kuranstalt Bad Elgersburg im Thüringerwalde.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна
Найславнїша програма!
від 17. до 31. жовтня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.

1) Увертура (Реклямограф). 2) 15 пань. Мімплястика: світліані піраміди та мармурові групи. 3) Найбільша американська пантоміна: **На виставі автомобілів.** 4) Miss Paul'a, трансформаційна дансерка. 5) The Elmones, жонґлєри смолоскипами. 6) Орхестра. 7) Juno Salmo, золотий Мефісто. 8) Grandjean and May, піруети і сальтомортале на дроті. 9) William Latoure, пародія надсєни у мініятурі. 10) Ольга Барезиньска, сценічна фантамаґорія барв. 11) Американський біоскоп: Коронація Едварда VII.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В неділю і свята два представленя. Шо п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснїше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Артистку, драму в 4 актах Антона Крушельницького, можна замовляти у автора: *Коломия, ул. Замкова 15А,* по ціні 2 К.

Надісланє.

Фізикально-дієтетична Лічничка

Д-ра А. ТАРНАВСКОГО
в Косові (за Коломиєю, заліз. стация Заболотів)
отворєна до кінця жовтня. 13-15

Читайте!

читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіта“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешєвнїй збірник сих творів п. з. „**ПОЕЗІЇ Т. ШЕВЧЕНКА**“. Книжка, оправлена в полотно з золотеними вїтисками, може бути найгарнїшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клєсиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годніні				відходить о годніні			
	6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня		6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор		
	6:20	з Чернівців (Іцкай, Галацу), Чорткова		6:30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.		6:43	" " " " " " " " " " " "		
	7:45	з Янова		6:35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича		
	7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче		8:30	до Кракова (Відня, Праги), Берліна		
	8:00	" " " " " " " " " " " "		2:55	до Лавочного, Хирова, Калуша		
	8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова		9:00	до Янова		
	8:15	з Сокала, Рави рускої		9:15	до Белєця, Сокала, Любачова		
1.35	8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берліна		9:50	до Чернівців, Потутор		
	10:25	з Ряшова, Любачова		10:30	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.		
	11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)		10:40	" " " " " " " " " " " "		
	1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава		2:40	до Янова від 1. мая до 15. верєснє в неділю і свята		
	1:23	з Янова		2:15	до Брухович від 15. мая до 14. верєснє в неділю і свята		
2.20		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
2.35		" " " " " " " " " " " "		3:15	до Янова щодєнно від 1. мая до 30. вер.		
	3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)		3:26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.		
	4:40	з Самбора, Стрия, Скольного (1/5-30.9)		3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова		
	5:11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.					
	5:35	" " " " " " " " " " " "					
1.45	5:40	з Чернівців, Іцкай " " " " " "					
	5:50	з Кракова					
				Ніч			
				12:45	6:10	до Станиславова, Жидачева	
					6:20	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
					6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні днє а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щодєнно	
					6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
					7:10	до Сокала і Рави рускої	
					8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	
					8:25	до Перемишля	
					9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець,	
					9:20	" " " " " " " " " " " "	
					10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.	
					10:30	до Іцкай, Чорткова	
					11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги	
					11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
					11:32	" " " " " " " " " " " "	
					4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора	
					5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.	

ЗАМІТКА: Пора нічна числїть ся від 6 годніні вечером до 5 годніні 59 мінут рано. Час середно європейскї рїхнїть ся від часу львівского о 36 мінут, а імено 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізничі державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залізничних, продає білети всякого рода і розкладї тади.

За певну і добру льокацію поручаємо

4 1/2% листи гіпотєчні

4% листи гіпотєчні коронови

5% листи гіпотєчні преміовані

4% листи товариства кредитового земского

4 1/2% листи Банку красєвого

5% облігації Банку красєвого

4% позичку красєву

4% облігації пропінацийні і всїлякі ренти державні

Тї папєри продаємо і купуємо по найточнїшїм курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотєчного